

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управлінська етика та веб комунікації

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
(шифр і назва)
спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»
(шифр і назва)
освітня програма «Управлінська економіка»
(шифр і назва)
спеціалізація С1.01 «Економіка»
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет економічний

2025/ 2026 навчальний рік

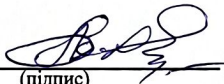
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
Від "26" серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент Меленцова О.В. доцент закладу вищої освіти кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

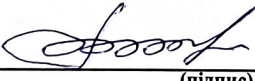
Протокол від "26" серпня 2025 року № 2

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

 Андрій ГРИЦЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої освітньо-професійної програми
«Управлінська економіка»

Гарант освітньо-професійної програми «Управлінська економіка»

 Ганна КОЛОМІЄЦЬ
(підпис) (прізвище та ініціали)

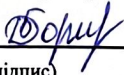
Програму погоджено науково-методичною комісією

Економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від "26" серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 Дар'я ЗАГОРСЬКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Робоча програма з навчальної дисципліни «Бізнес етика та бізнес комунікації» складена відповідно до магістерської освітньо-професійної програми «Бізнес економіка» з напряму підготовки 051 Економіка.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: надання здобувачам вищої освіти ґрунтовних знань з досягнення всебічного глибокого розуміння природи та сутності інтелектуальної власності, підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих фахівців управлінців та економістів, формування у них особистості менеджера.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: сформулювати:

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності;

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту; СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів бізнесу (організації).

Програмні результати навчання

1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління бізнесом в непередбачуваних умовах;
2. Ідентифікувати проблеми в бізнесі (організації) та обґрунтовувати методи їх вирішення;
8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління бізнесом (організацією).

1.3. Кількість кредитів: 5 кредитів

1.4. Загальна кількість годин: 150 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	

год.	год.
Самостійна робота	
86год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна «Управлінська етика та комунікації»

1. Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність до спілкування державною та іноземними мовами в професійному середовищі.
- ЗК3. Здатність працювати в команді, налагоджувати конструктивну взаємодію та ефективну комунікацію.
- ЗК4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (моральних, культурних, соціальних).
- ЗК5. Здатність до міжособистісної взаємодії, толерантності та лідерства.
- ЗК6. Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності.
- ЗК7. Здатність до саморозвитку, навчання та підвищення кваліфікації протягом життя.

2. Фахові компетентності (ФК):

- ФК1. Здатність до ефективної комунікації в професійній діяльності, ведення переговорів і презентацій.
- ФК2. Здатність до прийняття етичних управлінських рішень та вирішення моральних дилем у бізнес-середовищі.
- ФК3. Здатність формувати та підтримувати позитивний імідж організації через комунікаційні стратегії.
- ФК4. Здатність застосовувати принципи корпоративної етики, ділового етикету та соціальної відповідальності у професійній діяльності.
- ФК5. Здатність управляти конфліктами, проводити комунікаційний аудит та вдосконалювати внутрішню комунікаційну культуру організації.
- ФК6. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти для ефективних управлінських і комунікаційних процесів.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна «Управлінська етика та комунікації»

1. Знати основні етичні принципи управління, моральні норми ділових відносин, принципи корпоративної культури та соціальної відповідальності бізнесу.
2. Розуміти значення управлінської етики для ефективності організації та її репутації, а також вплив етичної поведінки керівника на трудовий колектив.
3. ****Уміти застосовувати**** етичні норми та стандарти професійної поведінки в управлінській діяльності, прийнятті рішень та комунікації з колегами, партнерами, клієнтами.
4. ****Володіти навичками**** побудови ефективної міжособистісної, групової та міжкультурної комунікації в умовах організаційної діяльності.
5. ****Здатний ідентифікувати**** та аналізувати етичні конфлікти, пропонувати варіанти їх вирішення на основі моральних і правових принципів.
6. ****Уміти проводити**** комунікаційний аналіз і розробляти стратегії підвищення ефективності внутрішніх та зовнішніх комунікацій в організації.
7. ****Здатний ефективно використовувати**** вербальні, невербальні, письмові та цифрові засоби

комунікації в управлінській діяльності.

8. ****Формувати**** імідж лідера, який діє на основі етичних принципів, та розвивати власну етичну компетентність.

9. ****Демонструвати**** навички ведення ділових переговорів, публічних виступів, аргументованого відстоювання позиції.

10. ****Розвивати**** комунікативну культуру колективу та сприяти створенню морально здорового робочого середовища.

1.8. Пререквізити дисципліни, що передують вивченню дисципліни «Управлінська етика та комунікації»

Для успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Управлінська етика та комунікації» студенти повинні володіти знаннями, уміннями та навичками, отриманими під час вивчення таких навчальних дисциплін:

Філософія — для розуміння морально-етичних основ людської поведінки, світоглядних підходів до управління.

Соціологія — для усвідомлення соціальних закономірностей комунікації та міжособистісної взаємодії в колективах.

Психологія — для формування розуміння поведінкових аспектів управління, емоційного інтелекту та конфліктології.

Маркетинг — для розуміння ролі ефективних комунікацій у системі взаємодії організації з ринковим середовищем.

Ділова українська мова — для розвитку навичок професійної комунікації та ділового етикету.

Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1: Вступ до бізнес етики та бізнес комунікацій

- Визначення та значення бізнес етики.
- Основи бізнес комунікацій.
- Важливість етичних стандартів у бізнесі.

Тема 2: Етичні принципи та їх застосування в бізнесі

1. Основні етичні принципи.
2. Застосування етичних принципів в різних аспектах бізнесу.
3. Вирішення етичних дилем.

Тема 3: Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ)

1. Поняття КСВ.
2. Вплив КСВ на репутацію компанії.
3. Практики КСВ у різних компаніях.

Тема 4: Правила ділової етики

1. Кодекси етики в бізнесі.
2. Етичні стандарти та політики компанії.
3. Вплив ділової етики на успішність бізнесу.

Тема 5: Етичне лідерство

1. Визначення етичного лідерства.
2. Роль лідера в формуванні етичної культури.
3. Приклади етичних лідерів в бізнесі.

Тема 6: Етика маркетингу та продажів

1. Етичні питання в маркетингу та продажах
2. Вплив етики на поведінку споживачів.
3. Приклади етичного маркетингу.

Тема 7: Бізнес комунікації: основи та види

1. Основні види бізнес комунікацій.
2. Вербальні та невербальні комунікації.
3. Вплив комунікацій на ефективність бізнесу.

Тема 8: Ефективне ведення переговорів

1. Принципи та стратегії ведення переговорів.
2. Етичні аспекти переговорного процесу.
3. Практичні поради для успішних переговорів.

Тема 9: Міжкультурні бізнес комунікації

1. Вплив культурних особливостей на бізнес комунікації.
2. Адаптація комунікаційних стратегій до різних культур.
3. Приклади успішних міжкультурних комунікацій.

Тема 10: Етика в цифрових комунікаціях

1. Етичні питання в цифровому середовищі.
2. Вплив цифрових комунікацій на бізнес.
3. Збереження конфіденційності та безпеки інформації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь о го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	с. р.		л	п	ла б.	ін д.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми 1-5												
Разом за темами 1-5	75	16	16			43						
Теми 6-10												
Разом за темами 6-10	75	16	16			43						
Усього годин	150	32	32			86						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні види бізнес комунікацій.	8
2	Принципи та стратегії ведення переговорів.	8
3	Міжкультурні бізнес комунікації.	8
4	Етика в цифрових комунікаціях.	8
5	РАЗОМ	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Основні етичні принципи.	22
2	Застосування етичних принципів в різних аспектах бізнесу.	22
3	Вирішення етичних дилем.	22
4	Поняття КСВ та вплив на репутацію компанії.	20
5	РАЗОМ	86

6.Індивідуальні завдання

Індивідуальне творче завдання обирається студентом самостійно за погодженням із викладачем. Студент повинен надати індивідуальне завдання для перевірки в призначений викладачем термін, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуального завдання додається до загальної оцінки за навчальною дисципліною

7.Методи навчання

Методи навчання дисципліни "Бізнес етика та бізнес-комунікації" спрямовані на формування у студентів етичних норм поведінки в бізнес-середовищі, а також на розвиток ефективних навичок комунікації, які є невід'ємною частиною сучасної професійної діяльності. Основні методи, що використовуються у процесі навчання, включають:

1. **Лекційно-дискусійний метод.** Лекції забезпечують студентам ґрунтовні теоретичні знання з основ бізнес етики та принципів бізнес-комунікацій. Теми охоплюють етичні дилеми, корпоративну соціальну відповідальність, принципи прозорості та чесності в ділових відносинах. Дискусії на семінарах дозволяють студентам аналізувати різні етичні ситуації, обговорювати моральні проблеми та спільно шукати оптимальні рішення.

2. **Метод кейсів.** Аналіз конкретних прикладів з бізнес-практики дозволяє студентам практикуватися в застосуванні етичних принципів до реальних ситуацій. Кейс-метод сприяє розвитку аналітичного мислення та навичок вирішення етичних проблем, дозволяючи студентам оцінювати дії компаній з точки зору етики та результативності бізнес-комунікацій.

3. **Рольові ігри та моделювання.** В рамках цього методу студенти беруть на себе ролі керівників, співробітників або інших зацікавлених сторін у компанії, відтворюючи ділові комунікаційні процеси. Це дозволяє відпрацьовувати навички ведення переговорів, управління конфліктами та прийняття етичних рішень у різних бізнес-сценаріях.

4. **Проектний метод.** Студенти виконують командні або індивідуальні проекти, спрямовані на вирішення конкретних етичних питань у бізнесі. Це може включати розробку кодексу етики для підприємства, аналіз етичних аспектів корпоративної політики або створення комунікаційної стратегії, що відповідає етичним стандартам.

5. **Метод критичних інцидентів.** Студенти вивчають реальні чи гіпотетичні критичні ситуації, що виникли в бізнес-середовищі, де рішення мають як етичні, так і комунікаційні наслідки. Такий підхід сприяє виробленню навичок швидкого аналізу проблеми, прийняття етичних рішень та ефективної комунікації у кризових ситуаціях.

6. **Есе та письмові роботи.** Студенти пишуть есе або звіти, у яких аналізують етичні проблеми або описують власне бачення етики в бізнес-комунікаціях. Це дозволяє розвивати аналітичні навички, формулювання аргументованої позиції та чітку комунікацію в письмовій формі.

7. **Самостійна робота.** Окрім аудиторних занять, студенти мають змогу самостійно опрацьовувати літературу, готуватися до занять і виконувати завдання, що сприяє розвитку самостійності, критичного мислення та відповідальності за прийняття етичних рішень.

Комбіноване використання вищезазначених методів забезпечує всебічне засвоєння студентами етичних норм та ефективних бізнес-комунікацій, що є критично важливими для успішної професійної діяльності в сучасних бізнесових умовах.

8. Методи контролю

Засвоєння

- теми (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей,

- розділів (проміжний контроль) – на практичних підсумкових заняттях.

Передбачено застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- Тести;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- аудиторні контрольні роботи;
- виконання ДЗ.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенні на іспиті. Оцінка успішності здобувача вищої освіти з дисципліни виставляється за багатобальною шкалою і складається з суми балів поточної успішності максимально 60 балів і екзаменаційної оцінки (максимально 40 б.)

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзам ен (залі ков а робот а)	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контроль на робота, передбаче на навчальн им планом	Індивідуаль не завдання	Разо м		
T1-T5	T6-T10		Складання договору			
20 балів (мін. 10)	20 балів (мін. 10)		20 балів	60 балів	40 балів	100 балів

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру:

Задовільно (60-74). Несистематичне відвідування занять. Відсутність на заняттях без поважних причин. Не достатньо висока активність студентів під час аудиторних

занять. Засвоєння окремих положень змістового модулю. Неповні відповіді, допущення помилок при розв'язанні задач. Не достатнє знання категорій господарського права. Певні складності при застосуванні нормативних актів з господарського законодавства. Невпевнені навички публічного представлення матеріалу. Показати мінімум знань та умінь.

Добре (75-89). Систематичне відвідування аудиторних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин. Достатньо висока активність студента під час аудиторних занять, наявність конспекту лекцій з навчальної дисципліни. Засвоєння основних положень тем змістових модулів, допущення незначних помилок при розв'язанні задач, уміння орієнтуватися у системі нормативних актів з господарського законодавства, обізнаність із постановами та роз'ясненнями вищих судових інстанцій. Засвоєння категорій господарського права та здатність коректно оперувати ними. Здатність публічно представити матеріал

Відмінно (90-100). Систематичне відвідування аудиторних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин. Висока активність роботи під час аудиторних занять (лекційних, семінарських, практичних робіт), наявність якісного, повного конспекту лекцій. Засвоєння всього матеріалу тем змістового модулю. Повні та обгрунтовані відповіді при розв'язанні задач. Знання категорій господарського права та здатність вільно та коректно оперувати ними. Уміння опрацьовувати та застосовувати нормативні акти господарського законодавства. Обізнаність із постановами та роз'ясненнями вищих судових інстанцій. Вміння мислити узагальнено, здатність публічно представляти матеріал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

1. "The Business Ethics Field Guide" by Aaron Miller, Bill O'Rourke, and Brad Agle (2021)
2. "Principles of Responsible Management: Global Sustainability, Responsibility, and Ethics" by Oliver Laasch (2021)
3. "Sustainable Business: Key Issues" by Helen Kopnina and John Blewitt (2022)
4. Ferrell, O. C., Fraedrich, J., & Ferrell, L. (2022). "Business Ethics: Ethical Decision Making & Cases" (12th Edition). Cengage Learning.
5. Treviño, L. K., & Nelson, K. A. (2021). "Managing Business Ethics: Straight Talk about How to Do It Right" (8th Edition). Wiley.

6. Crane, A., Matten, D., Glozer, S., & Spence, L. J. (2022). "Business Ethics: Managing Corporate Citizenship and Sustainability in the Age of Globalization" (5th Edition). Oxford University Press.

7. Schwartz, M. S. (2023). "Business Ethics: An Ethical Decision-Making Approach" (2nd Edition). Wiley-Blackwell.

8. Carroll, A. B., Brown, J. A., & Buchholtz, A. K. (2023). "Business & Society: Ethics, Sustainability & Stakeholder Management" (11th Edition). Cengage Learning.

Додаткова література:

1. Hartman, L. P., DesJardins, J. R., & MacDonald, C. (2021). "Business Ethics: Decision Making for Personal Integrity and Social Responsibility" (5th Edition). McGraw-Hill Education.

2. Fleming, P. (2022). "Dark Academia: How Universities Die". Pluto Press.

3. Laasch, O., Jamali, D., Freeman, R. E., & Suddaby, R. (2022). "Research Handbook of Responsible Management". Edward Elgar Publishing.

4. Poff, D. C., & Michalos, A. C. (Eds.). (2022). "Encyclopedia of Business and Professional Ethics". Springer.

5. Jones, T. M., Felps, W., & Bigley, G. A. (2021). "Ethical Theory and Business" (10th Edition). Cambridge University Press.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Ethics of Communication (курс) [<https://www.coursera.org/learn/ethics-of-communication>]

2. Ethical Intelligence in Business (курс) <https://alison.com/course/ethical-intelligence-in-business>

3. Business Ethics (NPTEL) (серія відео-лекцій)
<https://digimat.in/nptel/courses/video/110105079/L49.html>

4. Communication for Business Success (електронний підручник OER)
https://biz.libretexts.org/Bookshelves/Business/Business_English_and_Communication/Communication_for_Business_Success_%28LibreTexts%29

5. Відео: «Ethical Leadership and Communication»
<https://www.youtube.com/watch?v=CHzL4PJIKLw>

6. Відео: «Business & Management – Open Educational Resources (Ethics Video Cases)» —
<https://pressbooks.pub/oerbydiscipline/chapter/business-management/>